

Beste bestuurder van een sportorganisatie, sportbegeleider of sporter,

Trainers, begeleiders en andere jeugdsportmedewerkers zijn voortdurend in de weer met trainingen, wedstrijden en de talloze organisatorische en praktische taken die vervuld moeten worden in een jeugdsportvereniging. Ze doen dat vaak zo intensief en gedreven dat er weinig tijd of aandacht overblijft voor een aspect dat nochtans erg belangrijk is in jeugdwerk: de lichamelijke en seksuele integriteit van sportende kinderen en jongeren.

Uit recent grootschalig onderzoek (2014) bij 2000 Vlaamse volwassenen blijkt dat 17% van de sporters in hun kindertijd of jeugd minstens één ervaring had met seksueel grensoverschrijdend gedrag in een sportomgeving. In Nederland kwam het rapport van de Onderzoekscommissie 'Seksuele intimidatie en misbruik in de sport' (Commissie De Vries, 2017) tot vergelijkbare resultaten: 12% van de sporters gaf aan als kind minstens een keer seksueel grensoverschrijdend gedrag te hebben meegemaakt.

Het risico dat ook jouw sportorganisatie vroeg of laat wordt geconfronteerd met signalen of vermoedens van ongepast gedrag is dus reëel. En wie er pas bij stilstaat wanneer een concreet probleem opduikt, zal misschien niet op de juiste manier reageren. Dat is jammer, in de eerste plaats voor het slachtoffer van het seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ook de andere jonge sporters en de club kunnen in de klappen delen als een probleem niet of te laat wordt opgemerkt.

Ontkenning of onderschatting van seksueel grensoverschrijdend gedrag kan de gevolgen voor een slachtoffer nog groter maken, maar ook overdrijving is schadelijk voor de betrokkenen. Van jeugdsportbegeleiders mag niet zonder meer verwacht worden dat ze als experts omgaan met dergelijke, vaak delicate, situaties. Dat is ook niet nodig: enige voorlichting, verantwoordelijkheidsgevoel, duidelijke afspraken en alertheid voor signalen kunnen veel problemen voorkomen.

Het Vlaggensysteem is een hulpmiddel voor bestuurders van een sportorganisatie, sportbegeleiders en andere medewerkers om samen na te denken en afspraken te maken over de manier waarop een sportorganisatie omgaat met lichamelijk of seksueel gedrag, zowel tussen kinderen en jongeren onderling als tussen minderjarigen en volwassenen. Het is als sportorganisatie verstandig om hiermee bezig te zijn. Ook steeds meer ouders verwachten dat van de mensen die verantwoordelijkheid dragen over hun kinderen en dus pedagogisch handelen. Als er problemen zijn, kan het Vlaggensysteem houvast bieden om op een begripvolle, maar tegelijk rationele, uniforme en kordate manier te reageren, aan de hand van een duidelijke methode.

- In het tweede hoofdstuk van deze handleiding maak je kennis met de zes criteria om lichamelijk of seksueel (grensoverschrijdend) gedrag goed in te schatten.
- In het derde hoofdstuk leer je aan de hand van die criteria een gekleurde vlag toekennen aan situaties: groen, geel, rood of zwart.
- In het vierde hoofdstuk leer je een gepaste en pedagogische reactie op te bouwen.
- Vervolgens worden in hoofdstuk vijf richtlijnen gegeven hoe je met dit pakket aan de slag kan.
- Het zesde hoofdstuk leert je meer over seksualiteit en aandachtspunten, eigen aan de sportsector, die je in het achterhoofd kan houden.
- Tot slot krijg je meer informatie over hoe je in een sportorganisatie beleid kunt opstellen rond lichamelijke en seksuele integriteit en waar je terecht kunt voor informatie, advies en hulp.
- Deze handleiding bevat ook een bijlage met een overzicht van de seksuele ontwikkeling die kinderen en jongeren doormaken. Op die manier weet je welk gedrag in welke ontwikkelingsfase doorgaans normaal is en welk gedrag niet past bij de ontwikkelingsfase van de jongere.

Het Vlaggensysteem wordt geïllustreerd met dertig steekkaarten waarop allerlei situaties van lichamelijk of seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn getekend en beschreven. Deze situaties zijn geïnspireerd op waargebeurde incidenten in de sport. Telkens staat erbij hoe je de situatie kan beoordelen en gepast kunt reageren. Vaak worden er ook nuttige tips, acties en inzichten meegegeven die van toepassing kunnen zijn in jouw sportorganisatie. Bij vragen over het gebruik van dit Vlaggensysteem kan je het Centrum Ethiek in de Sport contacteren.

Wij wensen je alvast veel succes!
 Centrum Ethiek in de Sport – info@ethischsporten.be